

Examenul de bacalaureat național 2015

Proba E. c)
Matematică M_st-nat

Varianta 1

Filiera teoretică, profilul real, specializarea științe ale naturii

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

5p	1. Determinați al doilea termen al progresiei aritmetice $(a_n)_{n \geq 1}$, știind că $a_1 = 1$ și rația $r = 2$.
5p	2. Determinați numărul real m , știind că punctul $A(m, 0)$ aparține graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x + 1$.
5p	3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2(x^2 + 4) = \log_2 8$.
5p	4. Calculați probabilitatea ca, alegând un număr din mulțimea $M = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\}$, acesta să fie divizibil cu 3.
5p	5. Determinați numărul real a , știind că vectorii $\vec{u} = (a+1)\vec{i} + 4\vec{j}$ și $\vec{v} = \vec{i} + 2\vec{j}$ sunt coliniari.
5p	6. Arătați că $\sin 2x = \frac{\sqrt{3}}{2}$, știind că $\sin x = \frac{1}{2}$ și $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$.

SoluțiiSubiectul 1

1. $a_2 = a_1 + r = 1 + 2 = 3$

2. Punem condiția $f(m) = 0$.

$$f(m) = m + 1 = 0$$

$$m = -1$$

3. Funcția logaritmică este injectivă.

$$x^2 + 4 = 8$$

$$x^2 = 4$$

$$x = \pm 2$$

4. Probabilitatea unui eveniment se calculează cu formula $P = \frac{\text{numar cazuri favorabile}}{\text{numar cazuri posibile}}$

Mulțimea M are 8 elemente deci sunt 8 cazuri posibile.

Numerele 3 și 6 sunt divizibile cu 3 deci sunt două cazuri favorabile.

$$P = \frac{2}{8} = \frac{1}{4}$$

5. Punem condiția de coliniaritate a doi vectori:

$$\frac{a+1}{1} = \frac{4}{2}$$

$$a+1=2$$

$$a=1$$

6. $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$

$$\left(\frac{1}{2}\right)^2 + \cos^2 x = 1$$

$$\cos^2 x = 1 - \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$$

Se obține $\cos x = \frac{\sqrt{3}}{2} > 0$ deoarece $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$.

$$\sin 2x = 2 \sin x \cos x = 2 \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{\sqrt{3}}{2}.$$

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Se consideră matricea $A(a) = \begin{pmatrix} a & 3 \\ a-1 & 2 \end{pmatrix}$, unde a este număr real.
- 5p a) Arătați că $A(2014) + A(2016) = 2A(2015)$.
- 5p b) Determinați numărul real a pentru care $\det(A(a)) = 0$.
- 5p c) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\det(A(2) + xA(3)) = 0$.
2. Pe mulțimea numerelor reale se definește legea de compozиie $x * y = -xy - x - y - 2$.
- 5p a) Arătați că $(-1) * 1 = -1$.
- 5p b) Arătați că $x * y = -(x+1)(y+1) - 1$, pentru orice numere reale x și y .
- 5p c) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $(x+2) * (2x-3) = 5$.

Subiectul 2

1.a) $A(2014) = \begin{pmatrix} 2014 & 3 \\ 2013 & 2 \end{pmatrix}$

$$A(2016) = \begin{pmatrix} 2016 & 3 \\ 2015 & 2 \end{pmatrix}, \quad A(2015) = \begin{pmatrix} 2015 & 3 \\ 2014 & 2 \end{pmatrix}$$

$$A(2014) + A(2016) = \begin{pmatrix} 2014 & 3 \\ 2013 & 2 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 2016 & 3 \\ 2015 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4030 & 6 \\ 4028 & 4 \end{pmatrix} = 2 \begin{pmatrix} 2015 & 3 \\ 2014 & 2 \end{pmatrix} = 2A(2015)$$

b) $\det(A(a)) = \begin{vmatrix} a & 3 \\ a-1 & 2 \end{vmatrix} = 2a - 3(a-1) = 3 - a$

$$3 - a = 0$$

$$a = 3$$

c) $A(2) + xA(3) = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 2 \end{pmatrix} + x \begin{pmatrix} 3 & 3 \\ 2 & 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 2 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 3x & 3x \\ 2x & 2x \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2+3x & 3+3x \\ 1+2x & 2+2x \end{pmatrix}$

$$\det(A(2) + xA(3)) = \begin{vmatrix} 2+3x & 3+3x \\ 1+2x & 2+2x \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 2+3x & 1 \\ 1+2x & 1 \end{vmatrix} = 2+3x - 1 - 2x = 1+x$$

Pentru calculul determinantului de mai sus am scăzut prima coloană din a doua coloană.

$$x+1=0$$

$$x=-1$$

2.a) $(-1)*1 = -(-1) \cdot 1 - (-1) - 1 - 2 = 1 + 1 - 1 - 2 = -1$

b) $x * y = -xy - x - y - 1 - 1 = -x(y+1) - (y+1) - 1 = -(x+1)(y+1) - 1, \forall x, y \in R$

c) $(x+2)*(2x-3) = -(x+3)(2x-2) - 1$

$$-(x+3)(2x-2) - 1 = 5$$

$$(x+3)(2x-2) = -6$$

$$2x^2 + 4x = 0$$

$$2x(x+2) = 0$$

Se obțin soluțiile $x_1 = -2$ și $x_2 = 0$.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

1. Se consideră funcția $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^4 - 8x^2 + 16$.

5p a) Arătați că $f'(x) = 4x(x-2)(x+2)$, $x \in \mathbb{R}$.

5p b) Calculați $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x) - x^4}{x^2 + 1}$.

5p c) Determinați coordonatele punctelor situate pe graficul funcției f , în care tangenta la graficul funcției f este paralelă cu axa Ox .

2. Se consideră funcția $f : (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \frac{x+2}{x}$.

5p a) Arătați că $\int_1^2 xf(x) dx = \frac{7}{2}$.

5p b) Demonstrați că funcția $F : (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $F(x) = x + 2 \ln x + 2015$ este o primitivă a funcției f .

5p c) Arătați că suprafața plană delimitată de graficul funcției $g : (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$, $g(x) = (f(x) - 1) \ln x$, axa Ox și dreptele de ecuații $x=1$ și $x=e$ are aria egală cu 1.

Subiectul 3

1.a) $f'(x) = (x^4 - 8x^2 + 16)' = 4x^3 - 16x = 4x(x^2 - 4) = 4x(x-2)(x+2)$, $x \in \mathbb{R}$.

b) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x) - x^4}{x^2 + 1} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^4 - 8x^2 + 16 - x^4}{x^2 + 1} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-8x^2 + 16}{x^2 + 1} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(-8x^2 + 16)'}{(x^2 + 1)'} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-16x}{2x} = -8$

c) Se rezolvă ecuația $f'(x) = 0 \Leftrightarrow 4x(x-2)(x+2) = 0$

Se obțin soluțiile $x_1 = 0$, $x_2 = 2$ și $x_3 = -2$.

$$f(0) = 16 \Rightarrow A(0, 16)$$

$$f(2) = 2^4 - 8 \cdot 2^2 + 16 = 0 \Rightarrow B(2, 0)$$

$$f(-2) = (-2)^4 - 8 \cdot (-2)^2 + 16 = 0 \Rightarrow C(-2, 0)$$

2.a) $\int_1^2 xf(x) dx = \int_1^2 x \frac{x+2}{x} dx = \int_1^2 (x+2) dx = \left[\frac{x^2}{2} + 2x \right]_1^2 = \left(\frac{2^2}{2} + 2 \cdot 2 \right) - \left(\frac{1^2}{2} + 2 \cdot 1 \right) = 6 - \frac{5}{2} = \frac{7}{2}$

b) $F'(x) = (x + 2 \ln x + 2015)' = 1 + \frac{2}{x} = \frac{x+2}{x} = f(x)$, $x \in (0, +\infty)$ deci F este primitivă a funcției f .

c) $g(x) = \left(\frac{x+2}{x} - 1 \right) \ln x = \frac{2}{x} \ln x$, $x \in (0, +\infty)$

Funcția g este pozitivă pe intervalul $[1, e]$.

$$\text{Aria} = \int_1^e g(x) dx = \int_1^e \frac{2}{x} \ln x dx = 2 \int_1^e \ln x \cdot (\ln x)' dx = 2 \frac{\ln^2 x}{2} \Big|_1^e = \ln^2 x \Big|_1^e = \ln^2 e - \ln^2 1 = 1$$